

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-1-220 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-17/244-119
Karar Tarihi : 28.03.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Kenan TÜRK, Fevzi ÖZKAN

B. RAPORTÖRLER: Çağlar Deniz ATA, Tuğçe KOYUNCU, Başak ARSLAN

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Park Petrol San. ve Tic. Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Gülay Yıldırım BAYLAN
Abdi İpekçi Cad. No:30 K:4 Bayrampaşa/İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Enerji Petrol Ürünleri Pazarlama A.Ş.
Mehmet Akif Mah. Bahariye Cad. Çam Sok. No:51/5
İkitelli, K.Çekmece/İstanbul

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Enerji Petrol Ürünleri Pazarlama A.Ş.'nin lehine tesis edilen intifa hakkını terkin etmeyerek 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliğ)'ni ihlal ettiği iddiası.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 03.12.2012 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 02.01.2013 tarih ve 2012-1-220/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 10.01.2013 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 20.03.2013 tarih ve 2012-1-220/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **G. İDDİALARIN ÖZETİ:** Yapılan başvuruda özetle;
- Mülkiyeti Park Petrol San. ve Tic. Ltd. Şti. (PARK PETROL)'ye ait bulunan başvuruya konu taşınmazda, akdedilen istasyonlu bayilik sözleşmesi ve protokol gereğince akaryakıt servis ve satış istasyonu tesis edilmesine karşılık 15 yıl süre ile geçerli olmak üzere Enerji Petrol Ürünleri Pazarlama A.Ş. (ENERJİ PETROL) lehine 22.06.2007 tarihinde intifa hakkı tesis edildiği, ancak şu güne kadar gayrimenkule tesis dahi kurulmadığı,
  - 2002/2 sayılı Tebliğ uyarınca bayilik sözleşmeleri ve onlarla bağlantılı olarak değerlendirilen intifa, tapuya şerh edilmiş kira ve benzeri sözleşmelerin sürelerinin beş yılı aşamayacağı, bu nedenle yasal süresi sona eren intifa şerhinin kaldırılması hususunda ENERJİ PETROL'e ihtarname gönderilmesine rağmen intifa şerhinin halen kaldırılmadığı
- iddia edilerek, gerekli işlemlerin yapılması talep edilmektedir.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;
- ENERJİ PETROL ile Şükrü HANÇER arasındaki 15.05.2007 tarihli Ön Sözleşme ve 11.06.2007 tarihli intifa hakkından oluşan dikey ilişkinin, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde düzenlenen istisnadan yararlanamayacağı; söz konusu dikey ilişkinin 18.09.2005 tarihinden sonra yapılmış olması nedeniyle 15.05.2012 tarihine kadar

13-17/244-119

2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma ve uygulanma imkânı bulunduğu,

- Söz konusu dikey ilişkiye 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet de tanınmayacağı,
- Bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesi uyarınca, taraflara gerekçeli kararın tebliği tarihinden itibaren altmış gün içinde aralarındaki dikey anlaşmayı sonlandırmaları gerektiği, aksi takdirde haklarında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı yönünde görüş bildirilmesinin uygun olacağı

ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

(5) Dosya içeriğinde yer alan iddialara ilişkin olarak 11.03.2013 tarihinde ENERJİ PETROL'den edinilen bilgilerde özetle;

- Söz konusu taşınmazın arsa vasfında olduğu ve ENERJİ PETROL lehine 11.06.2007 tarihinde malik Şükrü HANÇER tarafından 15 yıl süreli intifa hakkı tesis edildiği,
- Başvuru sahibi PARK PETROL ile ENERJİ PETROL arasında hiçbir ticari ilişki, bayilik veya işletmecilik sözleşmesi bulunmadığı, diğer yandan önceki malik Şükrü HANÇER ile ENERJİ PETROL arasında 15.05.2007 tarihinde yapılan Ön Sözleşme ile dikey ilişkinin kurulmuş olduğu, bu Ön Sözleşme kapsamında kazı ve hafriyat işlemleri hariç olmak üzere tüm akaryakıt istasyon inşaatının ENERJİ PETROL tarafından yapılacağı ve gerekli tüm ekipmanların tedarik edileceğinin ve ayrıca o anki malik olan Şükrü HANÇER'e EPDK lisansı alımına müteakip (.....) ABD Doları nakit para ödeneceği hususlarında taraflar arasında anlaşma sağlandığı,
- Şükrü HANÇER'e önsözleşme ile taahhüd edilen (.....) ABD Doları nakit paranın ödendiği ancak taahhüde rağmen inşaat için gerekli ruhsat ve izinlerin malik tarafından alınmadığı, veya alınamadığı, gerekli kazı ve hafriyat çalışmaları tamamlanarak inşaata başlanmak üzere taşınmazın teslim edilemediği ve bayilik ilişkisinin kurulabileceği bir akaryakıt istasyonunun hiçbir şekilde varolmadığı,
- Şükrü HANÇER'in ve sonrasında PARK PETROL'ün maliki bulunduğu taşınmaz üzerinde hukuken veya fiilen herhangi bir bayilik faaliyetinin bulunmadığı, adı geçenler ile ENERJİ PETROL arasında Tebliğ'in 5(a) maddesi anlamında bir bağlantının bulunmadığı, anılan taraflar arasında bir dikey anlaşmanın mevcut olmadığı, dolayısıyla ENERJİ PETROL'e tanınan intifa hakkının 2002/2 sayılı Tebliğ'de yer alan beş yıllık süre sınırına tabi olmadığı,
- Üzerinde intifa hakkı bulunan gayrimenkulun daha önce akaryakıt bayilik faaliyeti yapılmamış boş arsa niteliğinde olduğu, mevcut durumda da bayilik faaliyetine konu olmayan boş arsa vasfını koruduğu,

belirtilmiştir.

(6) Konuyla ilgili mevzuat hükümleri, ilgili yargı ve Kurul kararları uyarınca bir dikey anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5(a) maddesinde düzenlenen istisna hükmünden yararlanabilmesi için alıcı (baya) anlaşmaya dayalı faaliyetini; ya doğrudan veya *alıcıyla hiçbir bağlantısı olmayan* üçüncü kişilerden sağlanan bir üst hakkı çerçevesinde sağlayıcıya (dağıtıcıya) ait tesis (akaryakıt istasyonu) üzerinde ya da bizzat sağlayıcı tarafından *alıcıyla hiçbir bağlantısı olmayan* üçüncü kişilerden elde edilen bir aynı veya şahsi kullanım hakkına konu bir tesiste sürdürmelidir. Ayrıca ilgili dikey anlaşmanın en baştan itibaren istisna hükmüne uygun olarak kurulmuş olması gerekmektedir. Tebliğ'de yer alan bağlantı kavramı; kan ve/veya sıhri hısımlık, karşılıklı hissedarlık ilişkileri ya da

13-17/244-119

kontrol yapısını içerebildiği gibi halin icabına göre diğer her türlü hukuki ve/veya iktisadi ilişki şeklinde de tezahür edebilmektedir.

- (7) Dosya konusu olaya bakıldığında, Şükrü HANÇER ile ENERJİ PETROL arasında, ileride imzalanacak bayilik sözleşmesine esas olmak üzere ve bayi olarak Şükrü HANÇER tarafından taşınmazda faaliyet gösterilmesi amacıyla mal tedarik yükümlülüğünü de içeren bir Ön Sözleşme imzalandığı görülmektedir. 15.05.2007 tarihli Ön Sözleşme'nin "Konu" yan başlıklı 2. maddesinde, "Tekirdağ ili, Çerkezköy ilçesi, Kızılpınar Köyü F19.b.24.c paftada kayıtlı 4980.93 m² arsa/tarla üzerinde kurulu bulunan akaryakıt satış istasyonu için tarafların ileride akdedeceği bayilik sözleşmesine esas olmak üzere aşağıdaki şartlar çerçevesinde mutabakata varılmasıdır." ifadesi yer almaktadır.
- (8) Anılan Ön Sözleşme'nin "Bayinin Taahhüdü" yan başlıklı 3. maddesinde ise şu hükümler bulunmaktadır:
- "I- Bayilik sözleşmesinin imzalanmasından itibaren Bayi, Şirketten sözleşme süresince yılda asgari 1.500 (binbeşyüz) m³ beyaz mal (benzin grubu, motorin, gazyağı)... satın almayı beyan, kabul ve taahhüt eder.*
- II- Bayi istasyonun kurulu bulunduğu gayrimenkul üzerinde şirket usullerine göre asgari 15 yıl süreyle intifa tesis etmeyi beyan, kabul ve taahhüt eder..."*
- (9) Ön Sözleşme hükümleri uyarınca, malik Şükrü HANÇER tarafından ilgili taşınmaz üzerinde 11.06.2007 tarihli Resmi Senetle 15 yıl süreyle ENERJİ PETROL lehine intifa hakkı tesis edilmiştir. Dolayısıyla ENERJİ PETROL intifa hakkını Şükrü HANÇER ile imzaladıkları Ön Sözleşme'ye dayanarak elde etmiş ve taraflar arasında dikey ilişki kurulmuştur.
- (10) Bu çerçevede istasyon üzerinde bayilik faaliyeti gerçekleştirmesi amacıyla Şükrü HANÇER ve ENERJİ PETROL arasında kurulan dikey ilişkinin, malik Şükrü HANÇER'in bayi olarak faaliyet göstermesi öngörüldüğünden, istisna hükmüne uygun olarak kurulmadığı değerlendirilmektedir. Her ne kadar ENERJİ PETROL tarafından sunulan cevap yazısında, Şükrü HANÇER veya sonraki malik PARK PETROL'ün ilgili taşınmaz üzerinde hukuken ya da fiilen herhangi bir bayilik faaliyeti yürütmediği, taraflar arasında herhangi bir bağlantı bulunmadığından dikey ilişkinin Tebliğ'in 5(a) maddesinde yer alan istisna hükmü kapsamına girdiği belirtilmişse de; başlangıçta istisna hükmüne uygun olarak kurulmayan bir dikey ilişkide taşınmazın el değiştirmesi gibi sonradan ortaya çıkan değişikliklerin söz konusu ilişkiyi istisna hükmü kapsamına sokmayacağı değerlendirilmektedir. Dolayısıyla, gayrimenkulün sonradan el değiştirilerek PARK PETROL tarafından satın alınmış olması, taşınmaz intifa hakkı ile yüklü olarak el değiştirdiğinden ulaşılan sonucu değiştirmeyecektir.
- (11) Sayılan nedenlerle, ENERJİ PETROL ve Şükrü HANÇER arasında imzalanan 15.05.2007 tarihli Ön Sözleşme ve bu sözleşmeye dayanılarak ENERJİ PETROL lehine tanınan 11.06.2007 tarihli intifa hakkından oluşan dikey ilişkinin 18.09.2005 tarihinden sonra yapılmış olması nedeniyle 15.05.2012 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma imkânı bulunduğu değerlendirilmektedir.
- (12) Bunun yanı sıra, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde Rekabet Kuruluna, bu maddede belirtilen koşulların tamamının varlığı halinde teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının aynı Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verme yetkisi tanınmıştır. Kurul tarafından ise akaryakıt sektöründeki dikey anlaşmalara bireysel muafiyet verilebilmesinin şartları 25.02.2010 tarih ve 10-19/229-87 sayılı Delta Akaryakıt Ticaret A.Ş. ve 18.03.2010 tarih ve 10-24/338-122 sayılı Total Oil Türkiye A.Ş. kararlarıyla belirlenmiş; anılan ve izleyen kararlarda dikey anlaşmaların, daha önce üzerinde hiçbir gerçek ve/veya tüzel kişi tarafından akaryakıt bayilik faaliyeti yapılmamış arsalar/araziler üzerinde kurulmuş yeni

13-17/244-119

akaryakıt istasyonlarına ilişkin olmaları ve akaryakıt istasyonlarına özgü yatırımların dağıtıcı tarafından üstleniliyor olması dikkate alınarak, bayilerin beşinci yılın sonunda, dağıtım firması tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden bedelini ödeyerek anlaşmaları sona erdirebilmeleri konusunda tarafların anlaşmaları koşuluyla, 10 yıla kadar muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.

- (13) Bu çerçevede ENERJİ PETROL tarafından gönderilen 11.03.2013 tarihli yazıda, ilgili taşınmaz üzerinde ilk defa akaryakıt istasyonu kurulmasının amaçlandığı, ancak ilgili ruhsat ve izinler alınamadığından taşınmazda istasyon inşaatına başlanmadığı belirtilmiştir. Bu çerçevede akaryakıt istasyonu henüz kurulmamış olduğundan dikey anlaşmanın, Rekabet Kurulunun bahse konu kararlarında akaryakıt sektöründeki uzun süreli bir dikey anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinde yer alan şartları sağlamış sayılabilmesi için ortaya koymuş olduğu koşulları karşılamadığı ve bu nedenle dikey anlaşmaya bireysel muafiyet tanınamayacağı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (14) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;
- 1- a) Enerji Petrol Ürünleri Pazarlama A.Ş. ile Şükrü HANÇER arasındaki 15.05.2007 tarihli Ön Sözleşme ve Enerji Petrol Ürünleri Pazarlama A.Ş. lehine tesis edilen 11.06.2007 tarihli intifa hakkından oluşan dikey ilişkinin, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde düzenlenen istisnadan yararlanamayacağına; söz konusu dikey ilişkinin 18.09.2005 tarihinden sonra yapılmış olması nedeniyle 15.05.2012 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığına, ancak bu tarihten itibaren grup muafiyeti kapsamının dışında kaldığına;
  - b) Söz konusu dikey ilişkiye 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet de tanınamayacağına,
  - 2- Bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, taraflara gerekçeli kararın tebliği tarihinden itibaren altmış gün içinde aralarındaki dikey anlaşmayı sonlandırmaları gerektiği, aksi takdirde haklarında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı yönünde görüş bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine
- OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.